

Hyperbar syrgasbehandling (HBO) - information till patienten

Det riksomfattande centret för hyperbar syrgasbehandling, Åbo universitets centralsjukhus (Åucs) intensivvårdsavdelningen för vuxna TG3B

Allmänt

Hyperbar syrgasbehandling (HBOT = Hyperbaric oxygen therapy) är ett medicinskt behandlingssätt där patienten andas in 100 procentig syrgas i en tryckkammare. Detta är det effektivaste kända sättet att öka kroppens syrgashalt och föra syrgas till olika vävnader som syresätts dåligt.

Hyperbar syrgasbehandling är indicerad vid:

- Dekompressionssjuka/dykarsjuka
- Allvarlig kolmonoxidförgiftning
- Gasgangrän

Behandlingen används också vid allvarliga, livshotande infektioner och i andra situationer där vävnadens syrehalt behöver förbättras.

Hyperbar syrgasbehandling har genomförts vid Åucs sedan år 1968. År 1992 blev det möjligt att behandla även patienter som behöver intensivvård när flerpersonskammaren togs i bruk. De tryckkammare som används för tillfället togs i bruk år 2010 och 2013.

Åucs är ända sjukhuset i Finland med jourhavande center för HBOT. Grunden till detta är social- och hälsovårdsministeriets förordning från 2006 om organisering samt centralisering av specialistsjukvården. HBOT centraliseras till sjukhus som har möjlighet till krävande kirurgi. År 2017 publicerades statsrådets förordning om arbetsfördelning och centralisering av vissa uppgifter inom den specialiserade sjukvården. För behandlingen ansvarar personal från intensivvårdsavdelningen som har specialutbildning inom området.

Behandlingens förverkligande

Hyperbar syrgasbehandling genomförs i ett tryck som motsvarar en dykning på 15-18 meters djup. Behandlingen räcker ungefär två timmar och man behöver vanligtvis 5-10 behandlingar. Dekompressionssjuka utgör ett undantag eftersom deras behandling räcker ungefär fem timmar.

Tryckförändringar i början och slutet av behandlingen känns av i synnerhet i öronen. Fenomenet är detsamma som när exempelvis flygplan stiger eller landar eller som att åka tåg i en tunnel. Vid tryckförändringar behöver du jämna ut trycket i öronen. I början av behandlingen ökar temperaturen i tryckkammaren en aning till ungefär 22–24 grader. I slutet av behandlingen sjunker temperaturen ett par grader.

Under behandlingens gång är det möjligt att prata med personalen som är utanför tryckkammaren. Du kan även läsa, se på TV, DVD eller streamingtjänst (t.ex. Yle Areena eller Netflix)

Flerpersonstryckkammare

Behandling i flerpersonskammaren kan ske ensam eller tillsammans med andra patienter. Man andas in syrgas genom en syremask. Under behandlingens gång är det möjligt att sitta eller ligga ner.

Enpersonstryckkammare

Tryckkammaren är genomskinlig, man ligger med huvudändan höjd. Kammaren trycksätts med 100 procentig syrgas så ingen syremask behövs.

Före behandling

Observera följande:

- Du byter om till HBO kläder antingen på bäddavdelningen, eller i HBO-omklädningsrummet om du kommer hemifrån. Kläderna är gjorda av 100 % bomull.
- Använd inte hudkrämer, oljor eller läppfett inom 12 timmar före behandling. Fettet i krämerna kan bränna huden i den syrgasrika luften.
- Använd inte heller hårspray eller kosmetika.
- Undvik att dricka kaffe och att röka inom två timmar före behandlingen eftersom detta minskar behandlingens effekt bland annat genom att krympa blodkärlen.

Till tryckkammaren får du ta med:

- Glasögon
- Något att läsa
- Korsord och blyertspenna
- Något att dricka

Till tryckkammaren får du inte ta med (på grund av brandrisk eller risk att skada kammaren):

- Konstfiber
- Armbandsur
- Smycken
- Hörapparater
- Blodsockersensor
- Teknik som exempelvis telefon eller surfplatta etc.
- Hårda kontaktlinser
- Hårförlängningar
- Oljor, smink, hudkrämer

Efter behandling

Undvik att dricka kaffe och att röka inom två timmar efter behandlingen eftersom det kan minska behandlingens effekt bland annat genom att krympa blodkärlen.

Efter behandlingen kan du känna dig trött. Om du känner av följande symptom inom ett dygn efter behandlingen bör du kontakta HBO-centret:

- Stickningar eller smärta i lederna
- Klåda
- Annars avvikande mående

Åucs, intensivvårdsavdelningen för vuxna, TG3B telefon 02 313 1950

Hyperbar syrgasbehandling, Hyperbar oxygenbehandling, HBO